

La dimensió Social de la Persona

Codi: 102579

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Joel Feliu Samuel Lajeunesse

Correu electrònic: joel.feliu@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Lupicinio Iñiguez Rueda

Marisela Montenegro Martinez

Leonor Maria Cantera Espinosa

Laura Sanmiquel Molinero

Prerequisits

L'assignatura no requereix coneixements d'altres assignatures prèviament, però en canvi és convenient haver-la cursat per a seguir moltes de les assignatures que us trobareu al llarg de la carrera, sobretot per aquelles que pertanyen a l'àrea social. Juntament amb *Influència Social i Grups*, de segon, configura una base per tal de seguir la resta d'assignatures del pla d'estudis de Psicologia de la UAB, el qual té un important component social. Us serveix també com a base per a cursar les assignatures de tercer *Psicologia de les Organitzacions* i *Psicologia Social del Món Contemporani*. El conjunt d'aquestes quatre assignatures és la base que us prepara directament per a cursar les Mencions optatives en Anàlisi i Intervenció Psicosocial i en Psicologia del Treball i de les Organitzacions, però també us permet obtenir els coneixements necessaris de la dimensió social que trobareu en totes les mencions de psicologia.

Objectius

Aquesta assignatura ofereix una aproximació a la naturalesa social, relacional, cultural i històrica dels processos psicològics de la persona, introdueix la importància dels processos socials en la comprensió i explicació del comportament de les persones i proporciona els conceptes que permeten l'acostament a l'anàlisi de la vida quotidiana des d'una perspectiva psicosocial.

Específicament es concreta en:

- Aproximar-se a la disciplina coneguda com a Psicologia Social
- Comprendre que els fenòmens psicològics no són fenòmens privats, és a dir individuals que provenen de l'interior de les persones, sinó que són fenòmens que tenen lloc en la relació entre les persones.
- Adquirir una sensibilitat crítica envers la psicologia, els seus estudis, teories i mètodes.

Contextualització

La dimensió social de la persona és una assignatura de formació bàsica que pertany a la matèria *Psicologia* i que serveix com a base i punt de partida a l'estudi psicossocial del comportament humà. En les situacions que els psicòlegs i les psicòlogues analitzen i sobre les que intervenen es donen processos psicossocials molt rics i variats. Aquesta assignatura ofereix els instruments conceptuals que permeten comprendre la dimensió social d'alguns dels processos bàsics que conformen les situacions de la nostra vida quotidiana.

L'enfocament d'aquesta assignatura sovint no segueix la lògica del sentit comú i així és el que pot fer-la difícil en un moment donat. Per això recomanem als qui la curseu tenir una actitud oberta a la reflexió i al qüestionament d'allò que pensem que és ben evident. Aquesta assignatura intenta ensenyar-vos a abordar la realitat quotidiana des d'una perspectiva integrada, és a dir, es posa un especial èmfasi a destacar la naturalesa social dels fenòmens psicològics. O dit d'una altra manera a explicar la realitat partint de la base que els processos psicològics són indissociables dels processos socials.

Quan s'inicia l'estudi d'una disciplina científica com la psicologia és freqüent de treballar amb el pressupòsit següent: la disciplina s'ocupa de processos que tenen a veure essencialment amb l'individu i la seva psique. Doncs bé, la psicologia social és una disciplina que trenca una assumpció semblant. Hi ha una multitud de definicions sobre el seu objecte d'anàlisi. Algunes d'aquestes definicions emfasitzen la necessitat de buscar les causes del comportament i del pensament dels individus en situacions socials concretes, d'altres plantegen que la disciplina és la ciència del conflicte entre l'individu i la societat, i també n'hi ha que postulen que l'objecte de la psicologia social està en els fenòmens relacionats amb la ideologia i la comunicació.

Això no obstant, sigui quina sigui la definició de què partim, en totes aquestes hi ha una preocupació comuna: mostrar les determinacions socials i culturals que tenen els fenòmens psicològics. Així, la psicologia social apareix com la matèria que estudia com els processos psicològics i les accions, relacions, interaccions, etc., de la nostra vida quotidiana s'han de concebre i analitzar dins els marcs socials i culturals en els quals sempre es donen. És a dir, la psicologia social es constitueix com un corpus de saber científic que proporciona una dimensió sociocultural a tots aquests fenòmens que considerem habitualment únicament individuals i intrapsíquics.

Camps professionals en què es projecta

Els àmbits d'aplicació de la Psicologia Social són molts i molt amplis perquè el punt de vista que ofereix és aplicable a qualsevol situació d'interacció entre persones i entre grups. La Psicologia Social us permet entrar en camps professionals tan diversos com els estudis de mercat, la publicitat, la gestió de recursos humans, la selecció de personal, la formació, la dinàmica de grups, el treball en equips, la gestió de grups de persones, la intervenció comunitària, la intervenció en problemes socials com la violència juvenil, la violència de gènere i els fenòmens de discriminació social; el paper de les minories, l'avaluació de projectes, la millora de la qualitat de vida, la mediació i la resolució de conflictes i les estratègies i tàctiques de negociació en àmbits educatius, jurídics, familiars i de relacions laborals; la intervenció social a través de mitjans de comunicació social - radio, televisió, Internet, etc.-

També té sortides laborals en recerca sobre processos psicossocials bàsics així com en els diferents àmbits de recerca psicossociològica. Juntament amb altres camps de la psicologia és la base teòrica de subdisciplines com la Psicologia de les Organitzacions, la Psicologia Jurídica, la Psicologia de la Comunicació, la Psicologia Política, la Psicologia Ambiental i la Psicologia Cultural. És un complement necessari per a especialitzar-se en camps com la Psicologia Clínica, la Psicologia de la Salut, la Psicologia de l'Esport, la Psicologia del Desenvolupament o la Psicologia de l'Educació.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Escoltar activament per poder obtenir i sintetitzar la informació pertinent i comprendre el contingut.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Aplicar conceptes i identificar processos psicosocials en l'anàlisi dels elements que faciliten i obstaculitzen la comunicació social.
4. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
5. Elaborar preguntes i respostes sobre conceptes i processos psicosocials explicats a classe.
6. Esquematitzar, a través de l'escriptura, textos clàssics de psicologia social.
7. Exposar públicament les anàlisis i els resultats de recerques psicosocials treballades prèviament a classe.
8. Identificar alguns conceptes i processos psicosocials que mostren la dimensió social del comportament individual de la persona.
9. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
10. Il·lustrar conceptes i processos psicosocials mitjançant exemples de la vida quotidiana.
11. Indicar alguns conceptes i processos psicosocials que permeten comprendre i explicar la interacció social entre les persones.
12. Inferir conceptes i processos psicosocials a partir d'experiències clàssiques de la psicologia social.
13. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
14. Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
15. Reordenar material audiovisual d'experiments clàssics de la psicologia social.
16. Treballar en equip.
17. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
18. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

0) Què és la Psicologia Social? Conceptes bàsics. Corrents principals.

1) Actituds Definició. Medició. Relació actitud-conducta. Funcions de les actituds. Formació. Canvi d'actituds. Teoria de la comunicació persuasiva. Teoria de la dissonància cognitiva.

2) Comunicació i Llenguatge. Societat de la comunicació. Definicions i problemes de comunicació. Comunicació verbal i no verbal. Concepcions realistes, representacionistes y construccionistes del llenguatge. El llenguatge i el discurs com a constructors de realitats. Discurs i pràctiques socials.

- 3) Factors socials i culturals de la Percepció. New Look in Perception. Incidència dels factors culturals i socials en la percepció. Incidència dels processos de categorització. Formació d'impressions.
- 4) Violències i Agressió. Teories explicatives: etologia, teoria frustració-agressió, aprenentatge per reforç, aprenentatge vicari, normes socials, visió sociohistòrica en la definició i estudi de l'agressió.
- 5) Ajuda i Solidaritat. Teories explicatives: sociobiologia, intercanvi social, normes, aprenentatge vicari. Factors que mediatitzen el comportament pro-social.
- 6) Atracció interpersonal i Relacions de gènere. Teories explicatives: intercanvi social i reforç, normes i aspectes sociohistòrics. Factors socials que mediatitzen l'atracció interpersonal. Relacions de gènere en un món patriarcal.
- 7) Identitats: Identitat social i identitat personal. Goffman i la gestió d'impressions. La identitat en l'Interaccionisme Simbòlic. Estatus. Rols. Categorització Social. Efectes de la construcció d'identitats: prejudici i discriminació. Identitats de gènere. Aspectes sociohistòrics de la identitat.
- 8) Recordar: Memòria com a acció social. Antecedents: Frederic C. Bartlett i Maurice Halbwachs. La memòria com a construcció social: present, discurs i versions múltiples. El "món material" i les commemoracions.
- 9) Emocions, cultura i societat. Teories i models en l'estudi de les emocions. La construcció social de les emocions. Historicitat, relativisme cultural i escenaris emocionals. Emocions i control social.

Metodologia

L'assignatura s'imparteix en dues tipologies de grup: macro-grup, o grup gran, i grups petits.

Les classes en grups grans són classes magistrals. N'hi haurà de dos tipus: a) conferències impartides pel professorat i b) classes inverses, on caldrà haver llegit prèviament a la classe un material que serà comentat i discutit a l'aula per tothom.

Les classes en grups grans es faran en sessions d'una hora i mitja dues vegades a la setmana durant aproximadament 12 setmanes (34.5 hores en total).

Les classes en grups petits són classes pràctiques on es treballarà amb metodologia d'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) en equips de treball.

Les classes en grups petits es faran en sessions de dues hores, una vegada a la setmana durant 9 setmanes (18 hores en total).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals en grup gran	34,5	1,38	1, 2, 3, 8, 9, 11, 12, 17, 18
Classes pràctiques en modalitat ABP (Aprenentatge Basat en Problemes)	18	0,72	2, 4, 5, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18

Tipus: Supervisades			
Seguiment i tutorització de lectures de textos, exposició oral i informe final de pràctiques	9	0,36	4, 5, 6, 9, 10, 13, 18
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació	7	0,28	1, 6, 9, 15
Elaboració de treballs en grup	7,5	0,3	4, 9, 13, 14, 16, 18
Estudi	30	1,2	1, 2, 3, 8, 9, 11, 12, 17, 18
Lectura de textos	38	1,52	1, 2, 5, 6, 9, 10, 17, 18
Preparació de lectures avaluables	3	0,12	1, 5, 6, 10, 18

Avaluació

Evidències d'aprenentatge i pes en la qualificació final:

Per tal de superar aquesta assignatura cal demostrar l'adquisició de les competències a través de la presentació de les 3 evidències d'aprenentatge obligatòries que es detallen a la taula final.

CONDICIONS DE L'AVALUACIÓ

L'evidència 2 (pràctiques) està formada per dues activitats i la nota global de l'evidència s'obté fent la mitjana de les dues notes, sense que hi hagi cap nota mínima com a requisit en cada una de les activitats que la componen. Això us permet compensar una possible mala nota de la primera activitat amb la segona activitat, per aquesta raó aquesta evidència queda exclosa de la possible recuperació al final del semestre.

Les tres evidències (1, 2 i 3) són obligatòries i cal presentar-les en la setmana corresponent. La no presentació, el lliurament amb retard injustificat o bé l'obtenció d'un zero per causa de plagi en les evidències 2a i 2b, implica suspendre l'assignatura ja que no hi ha possibilitat de recuperació d'aquestes evidències.

Es considerarà "No avaluable" aquell estudiant que presenti activitats d'avaluació que sumades no arribin al 40% del pes de l'avaluació.

Cal obtenir una nota mínima de 4 en l'evidència 3 (examen final) per a poder superar l'assignatura. Es considerarà superada l'assignatura si la persona obté una nota mitjana final igual o superior a 5. Si no es compleixen aquests dos requisits, la nota màxima en l'assignatura serà 4.5.

Si la nota final obtinguda és superior a 10 (donat que els percentatges sumen el 110%) hi ha un topall a la nota màxima possible de 10.

SOBRE LA RECUPERACIÓ

És obligatori lliurar totes les evidències per superar l'assignatura. Si no es lliuren totes les evidències, encara que la suma aritmètica de les evidències lliurades sigui superior a 5, la nota final tindrà un topall de 4,5 i, per tant, l'assignatura quedarà suspesa i sense possibilitat de recuperació.

Si s'han lliurat totes les evidències i s'ha obtingut una nota mitjana final inferior a 5, o bé s'ha obtingut una mitjana igual o superior a 5 però en l'evidència 3 s'ha obtingut una nota inferior a 4, es podran recuperar les evidències 1 i/o 3 (la prova de lectura i l'examen final), per tal d'assolir una mitjana igual o superior a 5 i/o obtenir una nota igual o superior a 4 en l'evidència 3. Per considerar l'assignatura superada en la recuperació, s'aplicarà el mateix que durant l'avaluació continuada, substituint les notes de la/es evidència/es recuperada/es i la nota total es recalculerà amb els criteris descrits.

SOBRE LA PROVA DE SÍNTESEI

Per a l'alumnat de 2ª o posterior matrícula en aquesta assignatura es preveu l'avaluació mitjançant una única prova de síntesi no recuperable en la qual entrarà tota la matèria del curs.

SOBRE L'AVALUACIÓ ÚNICA

Pel fet que part de l'avaluació es produeix durant el semestre a través d'una pràctica d'Aprenentatge Basat en Problemes, aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

SOBRE L'ASSISTÈNCIA A CLASSE:

La competència de treball en equip (T06) serà avaluada en les pràctiques durant el treball en grups a l'aula. Part de la nota que obtindreu tant en l'exposició oral (activitat A de l'evidència 2) com en l'informe final (activitat B de l'evidència 2) serà resultat del vostre treball en equip. Per això, tot l'equip obtindrà la mateixa nota independentment de la contribució personal de cadascú, és, per tant, responsabilitat de tot l'equip vetllar per la contribució de cadascun dels seus membres.

Per aquesta raó l'assistència a les classes de pràctiques de seminari és obligatòria, caldrà justificar qualsevol absència documentalment i no es podran tenir més de dues absències justificades (2 de 9 és el 20%). Per descomptat, no hi poden haver absències injustificades. Tenir més de dues absències justificades o una o més absències injustificades implica suspendre l'evidència 2 i, per tant, l'assignatura.

L'assistència a classe es realitza mitjançant control de firmes. La falsificació de la firma d'un company o companya absent comportarà que aquesta persona suspengui l'assignatura i l'eventual aplicació de mesures disciplinàries per part de la facultat.

SOBRE EL PLAGI O LA CÒPIA:

El plagi, la còpia o l'ús abusiu de les eines d'intel·ligència artificial, que en qualsevol evidència impliquin la no autoria de les estudiants o la no originalitat del treball, implica obtenir un 0 d'aquella evidència. Per tal d'evitar el plagi podeu consultar la guia següent:

<http://blogs.uab.cat/suportcampus/files/2018/03/Alumnat.-Citar-per-a-Evitar-el-Plagi.pdf>

Per a qualsevol dubte, si us plau, consulteu el document amb les pautes d'avaluació publicat al web de la facultat és: <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev. 1 Prova individual tipus test a partir de la lectura d'un llibre clàssic o d'un article de psicologia social: (presencial, individual, primer període avaluatiu)	28,33%	1	0,04	1, 5, 6, 10, 18
Ev. 2A. Exposició oral grupal a les classes en grup de seminari dels progressos de l'activitat pràctica (presencial, grupal, setmana 11 aproximadament)	19,165%	0	0	4, 7, 13, 14, 16
Ev. 2B. Informe final grupal de l'activitat pràctica (lliurament grupal virtual, setmana 14 aproximadament)	19,165%	0	0	4, 5, 10, 12, 13, 14, 15, 16
Ev. 3. Examen individual tipus test sobre els continguts exposats i/o comentats a les classes i les lectures obligatòries(presencial, individual, segon període avaluatiu)	43,33%	2	0,08	2, 3, 8, 9, 11, 17, 18

Bibliografia

BÀSICA:

Ibáñez, Tomás (Coord.) (2003) *Introducció a la Psicologia social*. Editorial UOC.

Gil, Adriana. i Vitores, Anna. (2009). *Comunicació i discurs*. UOC.

Feliu, Joel. (2019). Ajuda i Solidaritat. Atracció, intimitat i gènere. A VV.AA., *Material de l'assignatura Bases psicosocials en criminologia*. UOC.

Calsamiglia, Andrea (2019). Atribució i Violència. *Material de l'assignatura Bases psicosocials en criminologia*. UOC.

Billig, Michael y Edwards, Derek (1994). La construcción social de la memoria. *Mundo Científico*, 14(150): 814-817.

Lindesmith, Alfred R.; Strauss, Anselm L. i Denzin, Norman K. (2006). Las emociones y como les ponemos nombre. A Alfred R. Lindesmith; Anselm R. Strauss i Norman K. Denzin. *Psicología Social*. CIS-Siglo XXI, 179-191.

Harré, Rom; Clarcke, David i Carlo, Nicola. (1989). La relatividad cultural de las emociones, a Rom Harré; David Clarcke i Nicola Carlo. *Motivos y mecanismos: introducción a la teoría de la acción* (pàg. 139-143). Paidós.

Elejabarrieta, Francisco Javier; Íñiguez, Lupicinio (1984). *Construcción de escalas de actitud*. Documentos de Psicología Social. Serie Monografías. Universidad Autónoma de Barcelona.

COMPLEMENTÀRIA:

Alberoni, Francesco. (1982). *Enamoramiento y amor*. Gedisa.

Alvaro, José Luis y Garrido, Alicia (2003) *Psicología Social: Perspectivas psicológicas y sociológicas*. McGraw Hill.

Asch, Solomon (1952). *Psicología Social*. Buenos Aires: Eudeba.

Bauman, Zygmund. (2005). *Amor líquido*. Fondo de Cultura Económica.

Bellelli, G., Leone, G. y Curci, A. (1999). Emoción y memoria colectiva. *Psicología Política*, 18, 101-124.

Bierhoff, Hans.W. y Klein, Renate. (1988). Conducta prosocial. En Miles Hewstone, William Stroebe, Jean Pierre.Codol y G.M.Stephenson (Dir.). *Introducción a la Psicología Social*. Ariel, 1990.

Billig, Michael (2006). *Nacionalisme Banal*. Afers/Universitat de València.

Blanch, Josep Maria (1982). *Psicologías Sociales. Aproximación histórica*. Hora.

Botella, Mercè (1996). La interacció social. En T. Ibáñez (Coord.) (2003) *Introducció a la Psicologia social*. UOC.

Bruner, Jerome. (1990). *Actos de significado. Más allá de la revolución cognitiva*. Alianza Editorial, 1991.

Burr, Viviane. (1995). *Introducció al construccionisme social*. UOC/Proa, 1996.

Cherry, Frances (1995) *The 'stubborn particulars' of social psychology*. London: Routledge, pp. 16-29.

- Collier, Gary, Minton, Henry .L. i Reynolds, Graham. (1991). *Escenarios y tendencias de la Psicología Social*. Tecnos, 1996.
- Darley, John. M. i Batson, C. Daniel (1973). De Jerusalem a Jericó: un estudi de les variables situacionals i disposicionals en el comportament d'ajuda. [Disponible a http://materials.cv.uoc.edu/continguts/UW08_10500_00576/index.html]
- Deutsch, Morton. i Krauss, Robert M. (1970). *Teorías en psicología social*. Paidós.
- Domènech, Miquel i Íñiguez, Lupicinio (2002). La construcción social de la violencia. *Athenea Digital*, 2. <https://doi.org/10.5565/rev/athenead/v1n2.54>
- Dumont, Louis (1983). *Ensayos sobre el individualismo*. Amorrortu.
- Fernández Villanueva, Concepción (Ed.) (1998) *Jóvenes violentos. Causas psicosociales de la violencia en grupo*. Icaria.
- Fernandez Villanueva, Concepción(2003) *Psicologías Sociales en el umbral del SXXI*. Ed. Fundamentos.
- Festinger, Leon; Riecken, Henry W. i Schachter, Stanley (1955). *Cuando las profecías fallan*. Reediciones Anómalas, 2019.
- Gergen, Kenneth (1992). *El yo saturado*. Paidós.
- Gergen, Kenneth (1994). *Realidades y relaciones. Aproximaciones a la construcción social*. Paidós, 1996.
- Goffman, Erving (1959). *La presentación de la persona en la vida cotidiana*. Amorrortu, 1997.
- Goffman, Erving (1963). *Estigma. La identidad deteriorada*. Amorrortu, 1998.
- Gil, Adriana (2008). El Asco desde la mirada Psicosocial: Emociones y Control Social. *El Alma Pública. Revista Desdisciplinada de Psicología Social*, 1, 73-87
- Gil, Adriana i Vitores, Anna. (2009). *Comunicació i discurs*. UOC.
- Hewstone, Miles i al. (Dir.) (1990). *Introducción a la Psicología Social. Una perspectiva europea*. Ariel.
- Ibáñez, Tomás. (1979). Factores sociales de la percepción. Hacia una psicología del significado. *Cuadernos de Psicología*, 1, 71-81
- Ibáñez, Tomás (1988). *Aproximaciones a la Psicología Social*. Sendai.
- Lindesmith, Alfred R.; Strauss, Anselm R i Denzin, Norman K. *Psicología Social*. CIS-Siglo XXI, 179-191.
- Martin-Baró, Ignacio (1983). *Acción e ideología. Psicología Social desde Centroamérica*. UCA Editores.
- Martin-Baró, Ignacio (1989). *Sistema, grupo y poder. Psicología Social desde Centroamérica(II)*. UCA Editores.
- Martin-Baró, Ignacio (1983). Violencia y agresión social. En I. Martín-Baró: *Acción e ideología. Psicología Social desde Centroamérica*. UCA, 1996.
- Mead, George Herbert (1934). *Espíritu, persona y sociedad*. Ciutat de Mèxic: Paidós, 1990.
- Morales, José Francisco. (coord) (1999). *Psicología Social*. McGraw-Hill, 2ªed.
- Moscovici, Serge. (Ed.) (1986). *Psicología Social*, Paidós, (2 vols.).
- Muñoz, Juan. (1990). El papel de las normas en la definición de agresión. *Boletín de Psicología*, 26, 33-51.

Myers, David G. (2004). *Psicología Social*. México: McGraw Hill.

Myers, David G. (2008). *Exploraciones de la psicología social*. McGraw Hill.

Pérez Fernández, Francisco (2009) Altruismo, violencia, poder y delito. Replanteamiento crítico a la luz de algunos puntos de vista clásicos. *EduPsykhé*, 8(2):145-163.

Reis, Harry. T. i Rusbult, Caryl.E.(Eds.) (2004). *Close Relationships*. Nova York: Psychology Press.

Tajfel, Henry (1981). *Grupos humanos y categorías sociales*. Herder, 1984.

Torregrosa, José Ramón i Crespo, Eduardo. (eds.) (1984). *Estudios básicos de psicología social*. Hora.

Vázquez, Félix (1997). La distribució social del coneixement: els rols en l'ensenyament. A T. Ibáñez, (coord.) *Psicología social de l'ensenyament*. Barcelona: Editorial UOC.

Vázquez, Félix. (2001). *La memoria como acción social. Relaciones, significados e imaginario*. Paidós.

Vázquez, Félix i Muñoz, Juan. (2003). La memoria social como construcción colectiva. Compartiendo y engendrando significados y acciones. En F.Vázquez (Ed.). *Psicología del comportamiento colectivo*. UOC, pàgs. 189-258.

Worchel, Steve; Cooper, Joel; Goethals, George R. i Olson, James M. (2000). *Psicología Social*. Thompson, 2003.

Yela, Carlos. (2000). *El amor desde la psicología social. Ni tan libres ni tan racionales*. Pirámide

Programari

Aquesta assignatura fomenta l'ús de programari lliure per raons ètiques i polítiques. Recomanem a l'alumnat que utilitzi sistemes operatius lliures (per exemple, distribucions de Linux...), que elabori els seus treballs en programari lliure (per exemple, LibreOffice i similars) i que el faci els lliuraments en formats oberts (per exemple, .pdf, .odt, .odp., .ods...).